

پودمان

پرورش و نگه‌داری از حیوانات

به نام خدا

کاروفناوری هشتم

جلسه اول

فواید حیوانات برای انسان ها

- تامین بسیاری از نیازهای انسان ها مانند : **خوراک ، پوشاک ، دارو** و ...
- امروزه پرورش حیوانات یک **صنعت پر درآمد** به شمار می رود.

		
نام : عسل	نام : دارو	نام : گوشت مرغ
کاربرد : خوراک انسان	کاربرد : پیشگیری و درمان بیماری ها	کاربرد : خوراک انسان برای تأمین پروتئین
منبع تأمین : زنبور عسل	منبع تأمین : انواع حیوانات	منبع تأمین : مرغ
		
نام : نخ	نام : تخم مرغ	نام : کیف
کاربرد : تولید پارچه ، فرش و لباس	کاربرد : خوراک انسان	کاربرد : حمل وسایل شخصی
منبع تأمین : گوسفند ، بز ، کرم ابریشم	منبع تأمین : مرغ	منبع تأمین : گاو ، گوسفند ، شتر مرغ

اهمیت پرورش و نگه داری حیوانات اهلی بومی

میش نژادشال

گاو نژاد قالشی

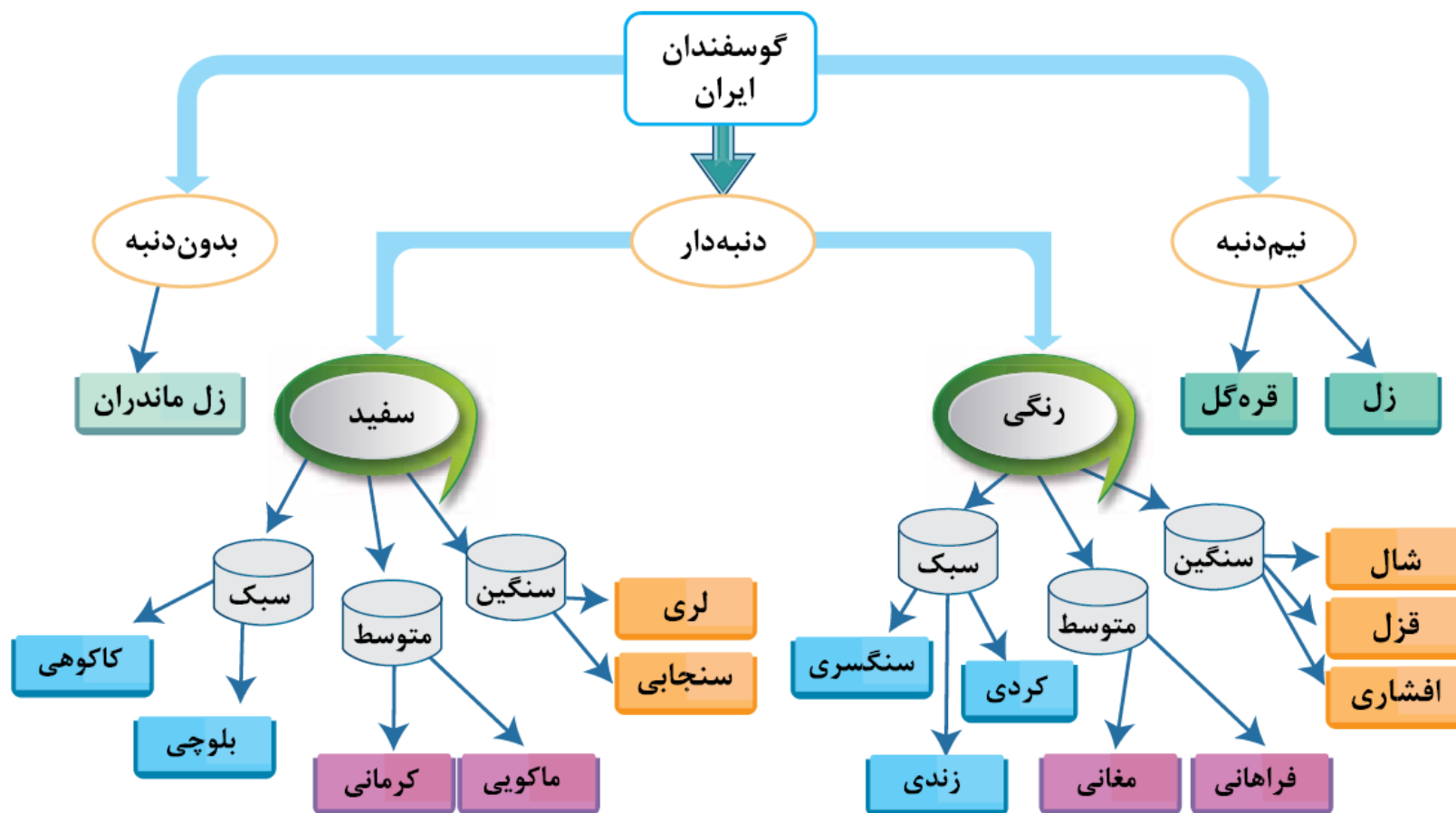
نژاد لاری

❖ در بعضی از کشورها، بعضی حیوانات اهلی وجود دارند که نژاد آن ها متعلق به آن کشورهاست.

❖ کارشناسان با مطالعه و پژوهش، ویژگی های تولیدی این حیوانات را بهبود می بخشند.

❖ در کشور ما نیز حیوانات اهلی بومی مانند نژادهای گوناگون گوسفند، گاو، مرغ و خروس وجود دارد.

انواع نژادهای گوسفند در ایران

مشاغل مرتبط با پرورش و نگه داری حیوانات اهلی

- **گروه اول: پرورش و نگهداری حیوانات اهلی**
کسب درآمد از فروش مستقیم محصولات که از حیوانات به دست می آید، مثل: گوشت، شیر، پشم و ...

- **گروه دوم: فرآوری محصولات گروه اول**
کسب درآمد از تولید ماست، کره، پنیر و ...
تولید نخ و فرش از پشم.

مشاغل بومی در زمینه دامپروری

صفحه ۸۴ کتاب

مشاغل وابسته	مشاغل
تولید کننده پوست، ماست، شیر و ...	گاوداری
تولید کننده ی پوست، ماست، شیر و ...	پرورش گوسفند و بز
تولید کننده ی عسل ، موم ، ژله رویال و ...	زنبور داری
تولید کننده ی گوشت و تخم مرغ	مرغ داری
تولید کننده ی الیاف و نخ ابریشم	پرورش کرم ابریشم

رفتار با حیوانات

جدول ۳-۶- رابطه بین رفتار با حیوانات و تأثیر آن بر روی انسان و حیوان

صفحه ۸۴ کتاب

حیوانات اهلی	چه رفتارهایی را باید و نباید انجام دهید	نتیجه رفتارها
گاو	هنگام جابه جایی گاو باید با آن با آرامش برخورد شود و از ضربه زدن به دام، به هنگام جابه جایی، خودداری کنید.	بهره‌وری بیشتر دوست داشتن حیوانات احترام به خلقت
گوسفند	با مهربانی به حیوان باید علوفه و غذا داد - با آرامی پشم آن‌ها را چید - هنگام بیماری و نظافت آنها باید مراقب بود - از حمله و زدن حیوان خودداری کرد.	همکاری هنگام شیر دوشی و پشم چینی تولید گوشت و شیر بیشتر
مرغ	از دنبال کردن مرغ‌ها خودداری شود. از جابجایی ناگهانی و ضربه زدن و پرت کردن آنها جلوگیری شود.	تولید گوشت و تخم مرغ بیشتر

مراحل پرورش حیوانات اهلی

تکلیف صفحه ۸۵ کتاب

در ردیف نخست جدول ۴-۶، نام چهار حیوان اهلی را که در منطقه شما امکان پرورش و نگهداری دارند، بنویسید. سپس مشخصات پرورشی آن‌ها را از اینترنت جست‌وجو کنید و مشخصات خواسته شده را در زیر نام هر حیوان بنویسید و در کلاس ارائه دهید.

جدول ۴-۶- مشخصات پرورشی برخی حیوانات اهلی

نام حیوان / مشخصات پرورشی				
				فرآورده‌های قابل فروش
				شرایط محیطی (دما، نور و رطوبت)
				فضای نگهداری و پرورش برای هر حیوان
				تجهیزات مورد نیاز
				نوع خوراک

استانداردها و قوانین

- در نگه داری و پرورش حیوانات، باید استانداردها و قوانین ملی و منطقه ای را رعایت کنید.
- تولید کنندگان با رعایت استانداردها و قوانین می توانند بهترین راندمان تولید را داشته باشند.
- اگر بخواهید حیوانات را در تعداد زیاد نگه داری کنید و پرورش دهید، باید به همین منظور فاصله ی مناسب و استاندارد را از شهر و مناطق مسکونی رعایت کنید تا سلامت افراد جامعه به خطر نیفتد.

استانداردها و قوانین

جدول (۶): حداقل فواصل مجاز مکان احداث پرورش دام سبک (برحسب متر)

مناطق مسکونی			عوارض تأسیساتی				عوارض طبیعی		
محدوده روستا(خانوار)			صنایع				حریم جاده		حریم رودخانه
کمتر از ۲۵	بین ۱۰۰ تا ۲۵	بیش از ۱۰۰	بزرگ	متوسط	کوچک	غذایی	اصلی	فرعی	
۸۰	۱۵۰	۲۵۰	۵۰۰	۲۰۰	۲۰۰	۱۰۰۰	۱۵۰	۵۰	۱۰۰۰-۵۰

جدول (۷): مساحت و زیربنای لازم برای دام داشتی

ردیف	عنوان	فضای مسقف (به مترمربع)	فضای غیر مسقف (به مترمربع)	جمع کل
۱	دام مادر	۱	۲	۳
۲	زایشگاه و جایگاه بره(بزغاله)	۰.۴	--	۰.۴
۳	ماده جایگزین	۰.۲۵	۰.۳۵	۰.۶
۴	انبار کنسانتره	۰.۱۲	--	۰.۱۲
۵	محل نگهداری علوفه	۰.۳۵	--	۰.۳۵
۶	درمانگاه و امور بهداشتی	۰.۰۸	--	۰.۰۸
جمع ستون		۲.۲	۲.۳۵	۴.۵۵

جدول (۹): ابعاد آبشخور

ابعاد	طول (سانتی متر)
عرض	۵۵-۶۵
ارتفاع	۳۵-۴۰
عمق	۳۰
طول مفید برای هر رأس	۳

برخی علائم

محل عبور حیوانات وحشی سازمان حفاظت محیط زیست

محل عبور حیوانات اهلی

برخی وسایل پرورش و نگه داری حیوانات اهلی

صفحه ۸۶ کتاب

نام : پمپ هوا
کاربرد : وارد کردن هوا و اکسیژن در آب

نام : دستگاه جوجه کشی
کاربرد : تبدیل تخم پرندگان به جوجه

نام : مادر مصنوعی گازسوز
کاربرد : گرم کردن جوجه ها

نام : دودی
کاربرد : دمیدن دود برای آرام کردن زنبورها در موقع بازدید و خارج کردن قاب های عسل

پایان جلسه اول

پودمان پرورش و نگهداری از حیوانات
کاروفناوری هشتم

پودمان

پرورش و نگه‌داری از حیوانات

به نام خدا

کاروفناوری هشتم

پرورش جوجه گۆشتی مرغ یا بلدرچین

جلسه دوم

ابزار و وسایل مورد نیاز

ت - لامپ

پ - دان خوری

ب - جعبه نگهداری جوجه

الف - آبخوری کله قندی

ح - پوشال نجاری

چ - شکر

ج - خوراک

ث - بتادین و آبپاش

آماده سازی فضای نگه داری جوجه

(مرحله ۱)

- جعبه ی نگه داری جوجه باید قابل شست و شو باشد.
- جعبه را در محلی که دمای آن حدود ۲۵ درجه ی سانتی گراد و دور از رفت و آمد است، قرار دهید.
- قبل و پس از پهن کردن پوشال نجاری در داخل جعبه، آن را با بتادین ضدعفونی کنید.

ضدعفونی کردن پوشال ها

نکته: پوشال نجاری باید خشک، تمیز و تازه باشد. پوشال ریز و پودری مناسب نیست.

تهیه محلول ضدعفونی کننده با بتادین و آب

نکته ایمنی: در زمان ضدعفونی کردن و پهن کردن پوشال، از ماسک و دستکش استفاده کنید.

تأمین دمای مناسب

(مرحله ۲)

❖ تا سن چهارده روزگی جوجه، از لامپ رشته ای ۶۰ وات

❖ پس از سن چهارده روزگی از لامپ کم مصرف ۴۰ وات

نکات ایمنی

برای نصب لامپ به منظور تأمین دما و نور از بزرگ‌ترهای خانواده کمک بگیرید.

- هنگام نصب، لامپ روشن نباشد و جریان برق قطع باشد.
- کابل برق با حباب و سربیس آن در تماس نباشد.
- حباب لامپ نباید با جعبه یا وسیله دیگری در تماس باشد.
- اتصالات الکتریکی محکم باشد.
- لامپ روشن در مجاورت آب قرار نگیرد.

تأمین آب

(مرحله ۳)

❖ یک قاشق شکر را در دو لیتر آب حل کنید و در آب خوری بریزید. سپس آب خوری را در جعبه قرار دهید.

تهیه خوراک

(مرحله ۴)

نکته: نزدیک به ۸۰ درصد هزینه‌های پرورش حیوانات اهلی مربوط به هزینه خوراک آن‌هاست. بنابراین خوراک جوجه را باید از محلی معتبر بخرید تا از کیفیت و بهای آن مطمئن باشید.

• خوراک آماده شده را داخل دان خوری بریزید.

دان خوری را در داخل جعبه و در محل مناسب قرار دهید.

خرید جوجه

(مرحله ۵)

نکته: جوجه خریداری شده باید سالم و فاقد هر گونه علائم بیماری باشد.

ج - بیماری آنفلوآنزا

ب - بیماری برونشیت

الف - بیماری نیوکاسل

یادآوری: در هر متر مربع می‌توانید فقط تعداد ۸ جوجه مرغ بومی را تا سن سه ماهگی نگهداری کنید.

انتقال جوجه ها به جعبه مخصوص نگهداری آن ها

(مرحله ۶)

- حفظ آرامش جوجه در مرحله انتقال به جعبه مهم است. در تمام مراحل کار، نباید با حرکات تند یا تحریک آمیز باعث ترساندن جوجه ها بشوید، چرا که سلامتی آن ها به خطر می افتد.
- چراغ را یک ساعت پیش از انتقال جوجه ها روشن کنید تا محیط گرم شود.
- جوجه ها را با آرامش و با حوصله به داخل جعبه نگهداری انتقال دهید.
- جوجه ها را در ساعات اولیه کنترل کنید (آیا آب و خوراک مصرف کرده اند).
- جوجه های ضعیف تر را به سمت آب خوری و دان خوری هدایت کنید.
- برای انتقال جوجه ها به داخل جعبه از دستکش استفاده کنید.

ب — انتقال جوجه مرغ به جعبه

الف — انتقال جوجه بلدرچین به جعبه

چگونگی رفتار با حیوانات اهلی

چگونگی رفتار با حیوانات اهلی : حیوانات، آفریده‌های پروردگارند و در دین مقدس اسلام به رفتار محبت‌آمیز با آن‌ها تأکید شده است. غذا دادن به حیوانات گرسنه و پناه دادن به حیواناتی که آسیب دیده‌اند جزئی از رفتارهای خداپسندانه با حیوانات محسوب می‌شود. هنگام پرورش و نگهداری حیوانات اهلی، با آنان درست رفتار کنید. با چنین رفتاری تولید و بازدهی حیوانات افزایش می‌یابد و سلامت آنان تضمین می‌شود. بسیاری از حیوانات اهلی، رفتارهای محبت‌آمیز و با آرامش را درک می‌کنند و به آن واکنش مناسب نشان می‌دهند.

نگه داری جوجه ها

(مرحله ۷)

- ❖ علاوه بر تأمین خوراک، باید شرایط محیطی را متناسب با سن جوجه فراهم کرد.
- ❖ برای کنترل رشد و سلامتی جوجه ها، لازم است **هر ده روز یکبار** جوجه ها بررسی شوند.
- ❖ بررسی **اندازه ی بدن، رشد پرها و تاج**، با مشاهدات چشمی امکان پذیر است.

نکته : حفظ آرامش جوجه ها در حین وزن کشی ضروری است.

نکته : با دیدن نشانه های بیماری، باید جوجه بیمار را به سرعت از سایر جوجه ها جدا سازید و از آن در جعبه ای دور از جعبه اصلی نگاه داری جوجه ها، حفاظت و مراقبت کنید. جوجه بیمار را باید دامپزشک ببیند و طبق تجویز او عمل شود. داروهای مورد نیاز باید بلافاصله آماده و استفاده شود.

جدول های بررسی سلامت جوجه ها

جدول تغییرات ظاهری جوجه ها

مقاطع سنی	تغییرات ظاهری	وزن بدن	پره های بال	پره های پشت و گردن	تاج	پا و پنجه
یک روزگی						
ده روزگی						
بیست روزگی						
سی روزگی						
چهل روزگی						
پنجاه روزگی						
شصت روزگی						
هفتاد روزگی						
هشتاد روزگی						
نود روزگی						

جدول گزارش وضعیت سلامتی جوجه ها

موضوع بررسی	گزارش هفتگی
وضعیت بال ها	
وضعیت تنفس	
وضعیت چشم ها	
وضعیت راه رفتن	
وضعیت مصرف خوراک و آب	

نظافت جعبه مخصوص نگه داری جوجه ها

(مرحله ۸)

❖ تعویض بستر باید تقریباً هر پانزده روز یک بار، با استفاده از ماسک و دست انجام شود.

نکته: بستر قبلی جوجه ها کود بسیار مناسبی برای درختان است. توجه داشته باشید که این کود مناسب گیاهان گلدانی و آپارتمانی نیست.

ج — بلدرچین تخم گذار

ب — جوجه بلدرچین بیست روزه

الف — جوجه بلدرچین یکروزه

فروش جوجه های پرورش یافته

(مرحله ۹)

❖ هنگامی که جوجه ی مرغ به سه ماهگی می رسد، یک مرغ کامل است و می توان آن را برای فروش عرضه کرد.

❖ بلدرچین در چهل و دو روزگی آماده ی فروش می شود.

❖ اگر بلدرچین های ماده را نگه می دارید می توانید تخم بلدرچین ها را بسته بندی و به بازار عرضه کنید.

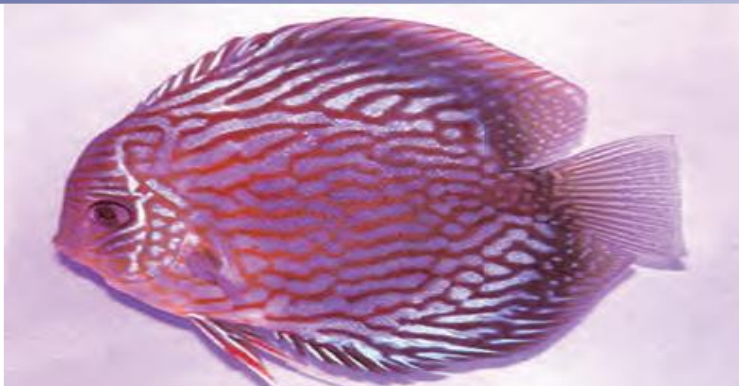

پایان جلسه دوم

پودمان پرورش و نگهداری از حیوانات
کاروفناوری هشتم

پودمان

پرورش و نگه‌داری از حیوانات

پرورش ماهیان آکواریومی

به نام خدا

کاروفناوری هشتم

جلسه سوم

تعریف آبی پروری

❖ آبی پروری عبارت است از پرورش انواع مختلف آبزیان جانوری و گیاهی در محیط های آبی.

هدف های آبرزی پروری

- تولید و تأمین بخشی از نیازهای پروتئینی؛
- بازسازی و افزایش ذخایر آبزیان ارزشمند دریایی و رودخانه‌ای؛
- معرفی و جابه جایی گونه‌های مناسب؛
- تولید ماهی برای صید ورزشی (صید ماهی با قلاب)؛
- تولید غذای زندهٔ کوچک برای آبزیان پرورشی با ارزش؛
- تولید طعمه برای صیدهای تجارتي؛
- تولید ماهی و سایر آبزیان برای نگه‌داری در آکواریوم‌ها (آبرزی گاه‌ها)؛
- گرفتن مواد آلی موجود در آب فاضلاب‌ها پس از تصفیه؛
- تولید مواد دارویی؛
- تولید مواد زینتی؛
- تولید غذای دام و طیور؛
- اهمیت فرآورده‌های دریایی در تغذیهٔ انسان.

ویژگی های گوشت ماهی و سایر آبزیان

- منبع سرشار ویتامین های A و D
 - دارای دو عنصر کمیاب ید و فلوئور
 - درصد هضم و جذب پروتئین بالا
 - منبع خوب پروتئین، روی و آهن
 - وجود اسید های چرب از گروه « اُمگا ۳ » و « اُمگا ۶ »
- کاهش فشار خون
بهبود عملکرد سیستم ایمنی بدن
کاهش بیماری های قلبی و عروقی
کاهش سرطان

پرورش و نگه داری ماهیان آکواریومی

■ ماهیان آکواریومی از نظر شرایط زندگی به دو دسته ی اصلی **ماهیان آب شور** و **ماهیان آب شیرین** تقسیم می شوند.

تجهيزات آکواریوم

پ - بخاری

ب - فیلتر

الف - پمپ هوا

ج - شیلنگ هوا

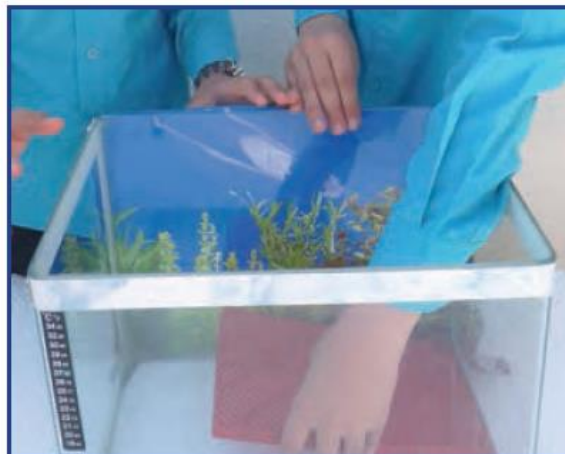
ث - آکواریوم

ت - ماسه

راه اندازی یک آکواریوم آب شیرین (نصب تجهیزات)

اگر سطح زیر آکواریوم تراز نباشد،
پس از پر کردن آب، شیشه آکواریوم
ترک می خورد.

ب - تراز کردن

الف - تعیین محل مناسب

یک قطعه یونولیت
زیر آکواریوم بگذارید.

ث - نصب تجهیزات

راه اندازی یک آکواریوم آب شیرین (آماده کردن ماسه)

پ — ماسه شسته و آماده شده

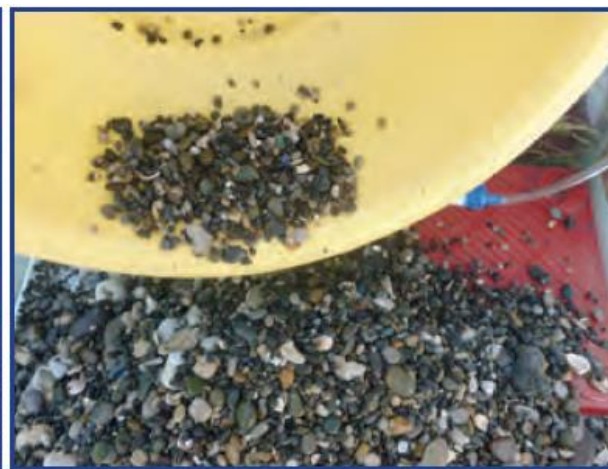
ب — شست و شوی ماسه

الف — ریختن ماسه و آب در ظرف

ب — پخش کردن ماسه

الف — ریختن ماسه

راه اندازی یک آکواریوم آب شیرین (کاشت گیاهان آبی)

الف — بستن یک قطعه سنگ به گیاه ب — کاشتن گیاه در ماسه کف آکواریوم

○ هدف از کاشت گیاهان آبی در آکواریوم :

✓ پالایش آب آکواریوم

✓ نزدیک کردن محیط آکواریوم به شرایط زندگی طبیعی ماهی

راه اندازی یک آکواریوم آب شیرین (خرید ماهی و انتقال به آکواریوم)

انتقال دادن ماهی ها به آکواریوم

خرید ماهی : در خرید ماهی سالم باید به موارد زیر توجه کنید :

- باله و دم ماهی سالم باشد.
- رنگ ماهی شفاف باشد و رنگ پریده نباشد.
- روی بدن ماهی، زخم و خال های سفید وجود نداشته باشد.
- ماهی گوشه گیر نباشد.

کیسه حاوی ماهی ها را دقایقی در آب غوطه ور کنید تا به هم دمایی
با آب آکواریوم برسد. سپس ضمن باز کردن کیسه، به آرامی ماهی ها را
به داخل آب رها کنید .

آداب و شرایط کار

ظلم نکردن به کارگر

در قرآن کریم برای رعایت حقوق کارگر و ظلم ننمودن به او بسیار تأکید شده است، از جمله در سوره هود، آیه ۸۵ می‌فرماید :

... "وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ."

و حق مردم را کم نگذارید و در زمین فساد نکنید.

قرآن بر ادای حقوق انسان تأکید دارد و از تضییع حقوق افراد و هر گونه غش و تقلب در معامله و همچنین از هر نوع پایمال کردن حق دیگران نهی می‌کند. در حق کارگران نباید ظلم شود و باید حقوق آنان به طور کامل ادا گردد زیرا این امر به نوبه خود در تأمین امنیت کار و رضایت کارگران تأثیر مستقیم و اساسی دارد.

پایان جلسه سوم

پودمان پرورش و نگهداری از حیوانات
کاروفناوری هشتم